

HAMLETO MONOLOGAS

Būti ar nebūti - štai mįslė.
Kas prakilniau: ar nusilenkti dvasioj
Strėlėms ar dūžiams atšiauraus likimo,
Ar su ginklu prieš negandų marias
Į kovą stot ir jais nusikratyti?
Numirt? Užmigt? Ir tiek; ir baigt užmigus
Širdies kančias bei sopulių šimtus,
Kuriuos iš prigimties paveldi kūnas, -
O, tokia pavydėtina dalia
Kas nesidžiaugtų? Mirt - užmigt? Užmigti?
Galbūt, net ir sapnus regėt? Štai kur
Galvosūkis. Kokie gi ten sapnai
Prisisapnuos tuomet, kada mirtis
Mus išvaduos iš šio pasaulio jungo?
Štai kas priverčia stabtelt; štai dėl ko
Nelaimė mūsų niekad nesibaigia.
Ar kas pakęstų piktą amžiaus rykštę,
Skriaudas engėjo, pašaipas puikuolio,
Kartybę slaptą meilės atstumtos,
Teisėjo kliautis, nuoskaudas didžiūno
Ir niekšo užgauliojimus, kurių
Tiek pakelia dorybė nebylioji,
Jei pats galėtum padaryt sau galą
Su paprasčiausiu durklu? Kas verkšlentų
Ir prakaituotų po našta gyvybės,
Jei baimė dėl kažin ko po mirties -
Nežinoma šalis, iš kur negrižta
Nė viens keleivis - nežabotų valios
Ir mums nelieptų čia geriau kentėt,
Nei lėkti į vargus, kurių nežinom?
Taip mąstymas padaro mus bailius,
Taip ryžtingiausio užmojo spalva
Nublunka nuo dvejojimų liguistų,
Ir patys didingiausi mūsų siekiai,
Nejučiomis iškrypę iš vėžių,
Be polėkio sugniūžta...

1. Įsiskaitykite į 1-5 eilutes ir paaiškinkite, ką Hamletui reiškia

„būti“ - _____

„nebūti“ - _____

2.1. Hamletas mato ir dar vieną galimybę. Kokią? _____

2.2. Kodėl atmeta ją? _____

3. Remdamiesi visu kūrinium, paaiškinkite, kodėl Hamletas savo likimą vadina „atšiauriu“? _____

4. Apie kokias visuomenės ydas kalba Hamletas? Kokių savo aplinkos žmonių elgsenoje jas pastebi? _____

5. Kas būdinga monologo sintaksei? Kokią Hamleto būseną ji parodo? _____

6. Savais žodžiais paaiškinkite Hamleto mintį „Taip mąstymas padaro mus bailius“.

7.1. Kiek Hamletui metų?

7.2. Pasvarstykite, ar jo mintys, veiksmai, poelgiai, pasaulio vertinimas atitinka jo metus.

8. Paskutinį kartą Lietuvos teatro scenoje V. Šekspyro „Hamletas“ pastatytas visai neseniai. Režisierius Vidas Bareikis 2016 m. pastatė spektaklį Nacionaliniame Kauno dramos teatre. Perskaitykite ištrauką iš šio spektaklio recenzijos (autorė Rasa Vasinauskaitė).

Apie Vido Bareikio pastatymą norisi svarstyti ne kaip apie išskirtinį ar etapinį lietuvišką „Hamletą“, kuris gliaudytų daugiasluoksnią ir daugialypį Shakespeare'o teksto paslaptis, o apie tai, kaip jį skaito ir jaučia šių dienų jauni žmonės. Akivaizdu, kad skaito jie kitaip nei vyresnieji ar ankstesnieji, ypač XX a. kūrėjai, kurie „Hamletu“ diagnozavo ir laiko, ir teatro būklę, konstatavo istorijos, politikos ir pasaulio nuosmukį. Šiandienų jaunųjų nebeslegia tradicijos, nekausto klaidų ar susidūrimo su neaprepiamu baimė – į hamletiškus klausimus akvarą jie neria stačia galva, pasikliaudami savo jausmais, patirtimi ir tiesa. Bareikis neatsitiktinai dar prieš premjerą kartojo, kad jo spektaklyje svarbiau yra ne „būti ar nebūti“, o „būti“ ir „kaip būti“.

8.1. Savais žodžiais paaiškinkite, kokius skirtumus recenzentas mato tarp buvusių ir dabartinių „Hamleto“ kūrėjų.

8.2. Ką apie režisierių V. Bareikį (kartu ir apie visą jaunąją kūrėjų kartą) sako paskutinis recenzijos ištraukos sakinys.

9. Perskaitykite dar vieną ištrauką iš recenzijos.

*Apie Vysockį (garsus rusų poetas, dainininkas, aktorius, vaidinęs Hamletą) buvo sakoma, kad ne jis pasirinko Hamleto vaidmenį, o vaidmuo jį. Turbūt taip atsitiko ir Vainiui Sodeikai. Jaunojo Sodeikos veidas atviras ir kupinas nuostabos, nekaltas net tuomet, kai įsiūtis spaudžia gerklę. Per visą spektaklį Hamletas suauga, subręsta, sakytum, virsta Hamletu, nors tam apmąstyti neturi nei laiko, nei galimybių. Atrodo, kad Hamletas apskritai visą laiką scenoje yra priverstas kaip kempinė sugerti šleikštulį keliantį melą, kad sukiltų prieš jį su nauja jėga: vaizduotų sveiką ir pamišusį, žarstyty paradoksus ir kaltinimus, mokyty vaidybos tikrumo ir čia pat aušintų kaistančią galvą vandens latakuose. Šmėklos priesakas atkeršyti tėra pirmas postūmis; Hamletui rūpi surinkti įkalčius, sugalvoti „spąstus“, demaskuoti Klaudijaus-Gertrūdos nusikaltimus ir nutraukti šį užsitęsusį Elsinoro šou. **Tačiau nei režisierius, nei aktorius nepaverčia Hamleto idealiu herojumi, o jo priešininku – sunaikinimo vertu blogiu.***

9.1. Įsigilinkite į paskutinį sakinį ir pasvarstykite, kodėl režisierius ir aktorius elgiasi būtent taip. Ar tai atitinka V. Šekspyro poziciją.
